

بررسی سطح آگاهی، نگرش و عملکرد پرستاران و ماماها

*دکتر نادر اسماعیل پور (MD)^۱ - دکتر فریبا میربلوک (MD)^۱ - دکتر حسین شجاعی تهرانی (M Ph)^۱ - دکتر امیر پورسیدرضا (MD)^۱ -

سیده فاطمه دلیل حیرتی (Bs)^۱

*نویسنده مسئول: رشت، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، مرکز آموزشی درمانی الزهرا (س)، مرکز تحقیقات بهداشت باروری

پست الکترونیک: n_emailpour_md@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله: ۸۹/۵/۲۸ تاریخ پذیرش: ۸۹/۹/۲۹

چکیده

مقدمه: با وجود آنکه مراحل پیش بدخیمی سرطان سرویکس به آسانی قابل شناسایی است، ولی باز هم این سرطان به عنوان یکی از شایع ترین سرطان‌ها در ایران و جهان است. وظیفه آگاهی دادن به افراد جامعه و هدایت آنها به انجام پاپ اسمیر بر عهده پرستاران و ماماهاست.

هدف: بررسی وضعیت آگاهی، نگرش و عملکرد پرستاران و ماماها نسبت به پاپ اسمیر در بیمارستان الزهرا (ع رشت).

مواد و روش‌ها: در این مطالعه مقطعی ۸۰ نفر از پرستاران و ماماها شاغل در بیمارستان الزهرا (ع) مورد مطالعه قرار گرفتند. پرسشنامه‌ای پنج قسمتی تهیه و توسط پرستاران و ماماها تکمیل گشت. برای تجزیه و تحلیل آماری از نرم‌افزار SPSS استفاده و اطلاعات دو گروه مورد مطالعه با آزمون کای اسکور، آزمون T، Maun - U، Fisher's Exact test و Kruskal-wallis مقایسه شد.

نتایج: ۹۱/۳٪ افراد جامعه هدف در مورد پاپ اسمیر از آگاهی «خوب» برخوردار بودند و تفاوت معنی داری بین سطح آگاهی پرستاران و ماماها وجود داشت. آمادر نگرش و عملکرد بین دو گروه پرستار و ماما تفاوت آماری معنی داری نداشت. ۸۳/۸٪ افراد سطح نگرش «خوب» و مناسب نسبت به این آزمون داشتند. بین سطح نگرش پرستاران و ماماها با شغل، سن، وضعیت تأهل و مدت اشتغال افراد ارتباط معنی داری دیده نشد. ۴۲/۹٪ از جامعه هدف، سطح عملکرد خوب داشتند و بین عملکرد پرستاران و ماماها با سن، شغل و وضعیت تأهل ارتباط معنی داری وجود نداشت.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج بدست آمده نسبت به تست غربالگری نیاز به برنامه‌های دقیق برای آموزش به این پرسنل برای بهبود سلامت فرد و در نهایت ارتقای سطح بهداشتی جامعه لازم است درصد عملکرد جامعه مورد مطالعه هماهنگ با نگرشان افزایش یابد.

کلیدواژه‌ها: پرستاران/ دانش، نگرش، عملکرد بهداشتی / گستره‌های واژنی

مجله دانشگاه علوم پزشکی گیلان، دوره نوزدهم شماره ۷۷، صفحات: ۸۸-۸۱

مقدمه

رحم است (۸). از سال ۱۹۵۰ آزمون پاپ اسمیر در کاهش شیوع سرطان دهانه رحم به میزان ۷۹٪ و مرگ ناشی از آن به میزان ۷۰٪ موفق بوده است (۹). آموزش انجام مداوم آزمون پاپ اسمیر، یکی از اقدامات موثر در زمینه تشخیص به موقع سرطان دهانه رحم است. با تشخیص بیماری در مراحل اولیه می‌توان مرگومیر ناشی از سرطان سرویکس را کاهش داد (۷). ترغیب زنان جامعه به شرکت در برنامه‌های غربالگری سرطان دهانه رحم موجب تشخیص زودرس، درمان به موقع، کاهش عوارض و مرگ ناشی از این بیماری می‌شود.

اگر مسئولیت غربالگری با پرسنل بهداشتی (پرستار و ماما) شاغل در بیمارستان و مرکز بهداشتی و درمانی باشد لازم است اطلاعات دقیقی نسبت به ارزش انجام پاپ اسمیر داشته باشند، همان‌طور که در کشورهای دیگر نیز پرسنل

سرطان دهانه رحم شایع ترین سرطان و عمده ترین عامل مرگ زنان در کشورهای در حال توسعه است (۱). سرطان دهانه رحم گرچه به میزان زیادی قابل پیشگیری است اما هنوز در کشورهای در حال توسعه به عنوان شایع ترین علت مرگ ناشی از سرطان در زنان محسوب می‌شود (۲).

حدوداً پانصد هزار مورد جدید سرطان دهانه رحم در سال رخ می‌دهد که ۸۳٪ آن در کشورهای در حال توسعه است از این ۸۳٪، ۲۷۴ هزار مورد منجر به مرگ می‌شود (۳).

سرطان دهانه رحم به طور عمده قابل پیشگیری است. برنامه‌های غربالگری شیوع سرطان دهانه رحم و مرگ ناشی از آن را در کشورهای توسعه یافته کاهش می‌دهد (۷-۴). آزمون پاپ اسمیر به عنوان یک روش ساده و ارزان و بدون عارضه همچنان روش انتخابی در غربالگری سرطان دهانه

به صورتی که به ترتیب امتیاز در سطح اول (دانش) ۵۰ امتیاز، در سطح دوم (نگرش) ۱۵ امتیاز و در سطح سوم (عملکرد) ۲۵ امتیاز بود (امتیاز از ۹۰ محاسبه شد، چون برای دو سؤال مربوط به علت عدم انجام منظم پاپ اسمیر امتیازی لحاظ نشده بود). از نمره صفر الی سی، آگاهی و عملکرد ضعیف و نگرش منفی، از نمره سی و یک الی شصت، آگاهی و عملکرد متوسط و نگرش بی نظر و نمره شصت و یک تا نود، آگاهی و عملکرد خوب و نگرش مثبت در نظر گرفته شد. اعتبار ابزار گردآوری اطلاعات به وسیله روش اعتبار محتوا سنجیده شد؛ بدین ترتیب که پرسشنامه براساس مطالب کتب و مقالات جدید تهیه و سپس محتوای آن توسط چندتن از اساتید مطالعه شد و پس از جمع آوری اطلاعات و نظرات، تغییرات و اصلاحات لازم در آن داده شد و مورد تأیید قرار گرفت.

سپس پرسشنامه‌ها جمع آوری و سؤالات در هر سطح تصحیح و امتیازدهی شد و سطح دانش، نگرش و عملکرد برای هر پرسشنامه مشخص شد و سپس داده‌ها وارد نرم افزار SPSS شد و برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش‌های آماری توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار و توزیع فراوانی مطلق و نسبی و آماری تحلیلی شامل آزمون‌های χ^2 ، Fisher Exact test، T-test، Mann-Whitney و Kruskal - wallis استفاده شد. p-value کمتر از ۰/۰۵ به عنوان نتیجه معنی دار در نظر گرفته شد.

نتایج

در این مطالعه ۸۰ نفر پرستار و مامای زن شاغل در بیمارستان الزهراء شهرستان رشت شرکت داشتند که از بین آنها ۵۰ نفر پرستار (۶۲/۵٪) و ۳۰ نفر ماما بودند (۳۷/۵٪). بررسی مشخصات فردی واحدهای مورد پژوهش نشان داد که بیشتر زنان (۵۱/۲٪) در محدوده سنی زیر ۳۰ سال بوده و کمترین در محدوده سنی بالای ۴۱ سال (۱۷/۵٪) و ۳۱/۲٪ در رده سنی ۴۰-۳۱ سال قرار داشتند. ۹۲/۵٪ دارای تحصیلات کارشناسی، ۵٪ کارشناسی ارشد و ۲/۵٪ کاردان بودند. از بین آنها ۹ نفر (۱۱/۳٪) مجرد و ۷۱ نفر (۸۸/۸٪) متاهل بودند که ۴۴ نفر (۶۲٪) طول مدت ازدواجشان زیر ۱۰ سال، ۱۸ نفر (۲۵/۳٪) ۱۱-۲۰ سال و ۹ نفر (۱۲/۷٪) بیشتر از ۲۱ سال

بهداشتی (پرستار و ماما) در این طرح غربالگری شرکت می‌کنند و نقش دارند (۱۰ و ۱۱). کارکنان بهداشتی در صورتی می‌توانند نقش آموزش دهندگی خود را در راستای افزایش سطح دانش و نگرش زنان جامعه ایفا کنند که علاوه بر داشتن دانش کافی و نگرش مطلوب، شرکت فعالانه و به موقع در برنامه غربالگری داشته باشند. از آنجا که قدم اول در هر آموزش، شناخت و تجزیه تحلیل آگاهی، نگرش و عملکرد جامعه مورد نظر است (۱۲)؛ در مورد آگاهی، نگرش و رفتارهای بهداشتی پرستاران و ماماها در ایران چند مطالعه انجام شده است (۱، ۴، ۵، ۱۰، ۱۲ و ۱۳). با وجود نقش فعالی که کارکنان بهداشتی در پیشگیری و آموزش درباره سرطان دهانه رحم دارند، هیچ مطالعه‌ای در استان گیلان درباره آگاهی و نگرش و عملکرد این افراد به عنوان یک فرد و همچنین در قبال جامعه صورت نگرفته است. هدف این مطالعه بررسی سطح آگاهی، نگرش و رفتارهای بهداشتی پرستاران و ماماها در بیمارستان الزهراء در رشت درباره سرطان دهانه رحم است و انتظار می‌رود نتایج به دست آمده نقش مؤثری در راستای ارتقای سطح سلامت جامعه ما در زمینه غربالگری سرطان دهانه رحم داشته باشد.

مواد و روش‌ها

در این مطالعه توصیفی-تحلیلی ۵۰ پرستار و ۳۰ مامای مرکز آموزشی درمانی الزهراء رشت در سال ۱۳۸۹ به طور سرشماری بررسی شدند. ابزار گردآوری اطلاعات فرم پرسشنامه خودساخته‌ای شامل ۵ قسمت بود که قسمت اول آن حاوی ۷ سؤال دموگرافی در مورد مشخصات آزمودنی‌ها (شغل، سن، مدت اشتغال، وضعیت تاهل و تحصیلات، تعداد فرزندان و...)، قسمت دوم شامل ۱۰ سؤال در مورد عوامل احتمالی مؤثر بر سطح دانش، قسمت سوم ۳ سؤال در مورد نگرش، قسمت چهارم شامل ۵ سؤال در مورد عملکرد افراد و قسمت پنجم ۲ سؤال به صورت جداگانه برای پیدا کردن علت احتمالی انجام نامنظم پاپ اسمیر (البته برای این دو سؤال امتیازی لحاظ نشد) تهیه شد و پس از توضیح اهداف طرح، پرسشنامه در بین پرستاران و ماماها توزیع شد. سؤالات هر سطح مرتبط با آن و هر سؤال دارای ۱ تا ۵ امتیاز بود.

برآورد آماری	مقدار Z	میانگین	تعداد	آگاهی متغیر
P= ۰/۰۰۴	۲/۸۶	۴۰/۱±۶/۷۴	۵۰	شغل پرستار
		۴۴/۲±۶/۸۳	۳۰	ماما
P= ۰/۳۶۵	۰/۹	۳۹/۱۱±۷/۵۴	۹	وضعیت تاهل مجرد
		۴۱/۹۵±۵/۹۲	۷۱	متاهل
P= ۰/۰۰۶	۱۰/۱۲	۳۹/۳۴ ± ۶/۶۶	۴۱	سن (سال) کمتر از ۳۰
		۴۴/۲±۴/۱۴	۲۵	۳۱-۴۰
		۴۳/۷۸±۵/۱۳	۱۴	بیشتر از ۴۱
P= ۰/۰۱۶	۸/۲۲	۸۲/۳۹±۶/۶۱	۴۵	سابقه کار (سال) کمتر یا مساوی ۵
		۴۳/۶۲± ۴۱/۴۵	۱۶	۶-۱۰
		۴۴/۲۶±۵	۱۹	۱۱-۳۰

جدول ۲: مقایسه میانگین نمرات سوالات نگرش درباره پاپ اسمیر

در افراد مورد مطالعه برحسب شغل، وضعیت تاهل، سن، سابقه کار

برآورد آماری	مقدار Z	میانگین	تعداد	نگرش متغیر
P= ۰/۸۴۶	۰/۱۹۴	۲۲/۰۲± ۳/۴۳	۵۰	شغل پرستار
		۲۲/۲±۳/۵۶	۳۰	ماما
P= ۰/۵۹۴	۰/۵۳۳	۲۱/۱۱±۴/۲۵	۹	وضعیت تاهل مجرد
		۲۲/۲۱±۳/۳۶	۷۱	متاهل
P= ۰/۹۹۸	۰/۰۰۳	۲۱/۸±۳/۶۸	۴۱	سن (سال) کمتر از ۳۰
		۲۲/۲۸±۳/۴۵	۲۵	۳۱-۴۰
		۲۲/۵۷±۲/۹	۱۴	بیشتر از ۴۱
P= ۰/۷۴۵	۰/۵۸۹	۲۱/۷۷± ۳/۷۸	۴۵	سابقه کار (سال) کمتر یا مساوی ۵
		۲۱/۹۳±۳/۴۱	۱۶	۶-۱۰
		۲۲/۹۴± ۲/۶۳	۱۹	۱۱-۳۰

داشتند. افراد جامعه مورد نظر بررسی حاضر ۴۵ نفر (۵۶/۲٪) با سابقه کاری کمتر یا مساوی ۵ سال و ۱۶ نفر (۲۰٪) با سابقه کاری ۶-۱۰ سال و ۱۱ نفر (۱۳/۸٪) بین ۱۱-۲۰ سال و ۸ نفر (۱۰٪) با سابقه اشتغال ۲۱-۳۰ سال بودند.

۲۳ نفر (۳۲/۴٪) از افراد متأهل بدون فرزند بودند، ۱۹ نفر (۲۶/۸٪) دارای یک فرزند، ۲۰ نفر (۲۸/۲٪) دو فرزند داشتند و ۹ نفر (۱۲/۷٪) صاحب بیشتر از ۳ فرزند بودند.

یافته‌های حاصل از پژوهش نشان داد که همه افراد مورد مطالعه آگاهی داشتند؛ ۹۱/۳٪ از آگاهی خوب و ۸/۸٪ از آگاهی متوسط برخوردار بودند. طبق آزمون‌های آماری بین شغل (P=0/004) و سن (P=0/006) و سابقه کار (P=0/016) و میزان آگاهی ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد (جدول ۱).

در مورد نگرش نتایج نشان داد که ۸۳/۸٪ از نگرش خوب ۱۶/۳٪ از نگرش متوسط برخوردار بودند یعنی بیشتر افراد نسبت به پاپ اسمیر نگرش خوب داشتند. طبق آزمون‌های آماری بین شغل و وضعیت تاهل و سن و سابقه کار با نگرش ارتباط آماری معنی‌داری مشاهده نشد (جدول ۲).

در مورد عملکرد نتایج نشان داد که بیشتر افراد مورد مطالعه ۵۷/۱٪ از عملکرد متوسط برخوردار بودند و در مقابل ۴۲/۹٪ عملکرد خوب داشتند که البته چون در مطالعه حاضر افراد مجرد نیز حضور داشتند، در بررسی عملکرد این افراد و تنها افراد متأهل از نظر عملکرد مورد بررسی قرار گرفتند. بین عملکرد افراد مورد مطالعه با شغل، سن، سابقه کار ارتباط آماری معنی‌داری وجود نداشت (جدول ۳).

افراد مورد مطالعه در پاسخ به مهم‌ترین علت انجام پاپ اسمیر ۳۶/۱٪ پیشگیری از سرطان، ۱۴/۳٪ بیماری و توصیه پزشک و پرسنل بهداشتی بیان کردند و ۲/۳٪ نیز علتی را ذکر نکردند. در پاسخ به مهم‌ترین علت انجام نامنظم پاپ اسمیر به ترتیب ۴۷/۶٪ نداشتن وقت و فرصت کافی (اکثریت افراد)، ۳۸/۱٪ بدون دلیل خاص، ۲/۴٪ عدم وجود ناراحتی، ۴/۸٪ به علت کمروبی و خجالتی بودن و ۷/۱٪ دردناک بودن را ذکر کردند.

جدول ۱: مقایسه میانگین نمرات سوالات آگاهی درباره پاپ اسمیر

جدول ۳: مقایسه میانگین نمرات سؤالات عملکرد درباره پاپ اسمیر

در افراد مورد مطالعه بر حسب شغل، سن، سابقه کار

عملکرد متغیر	تعداد	میانگین	مقدار Z	برآورد آماری
شغل پرستار ماما	۲۶	10.07 ± 3.57	۰/۱۰۵	P=۰/۹۱۶
	۱۶	10 ± 3.03		
سن (سال) کمتر از ۳۰ ۳۱-۴۰ بیشتر از ۴۱	۱۵	10.8 ± 3.74	۴/۲۲	P=۰/۱۲۱
	۱۵	10.66 ± 3.15		
	۱۲	8.33 ± 2.57		

بحث و نتیجه گیری

در مطالعه حاضر ۹۱/۳٪ افراد سطح آگاهی خوب داشتند که این مقدار در مقایسه با مطالعات انجام شده قبلی که در کل زنان جامعه در شهرهای زاهدان (۱۳) و یزد (۱۴) و قزوین (۱۵) انجام شده بود، بسیار بالاتر است. در مطالعه انجام شده در زاهدان میزان آگاهی خوب نسبت به پاپ اسمیر ۴۲/۹٪ بوده است (۱۳) و در مطالعه دیگری که به بررسی آگاهی و نگرش و عملکرد زنان ۱۵ تا ۴۹ سال متأهل شهر یزد در مورد آزمایش پاپ اسمیر انجام گرفت، نتایج به دست آمده آگاهی تمام گروه‌های سنی را به طور کامل در حد متوسط ذکر کرده بود (۱۴).

همچنین در مطالعه‌ای که در شهرستان قزوین برای بررسی تأثیر آموزش بهداشت از طریق مدل اعتقاد بهداشتی بر آگاهی و نگرش ۱۲۰ نفر رابطین بهداشت، درباره آزمون پاپ اسمیر انجام گرفت، ۴۳/۹٪ از افراد با تعریف بیماری سرطان گردن رحم حتی آشنایی نیز نداشتند. سایر افراد نیز آگاهی کم داشته و ۳۸٪ عنوان کردند که با پاپ اسمیر آشنا نیستند و ۸۵/۵٪ از افراد آگاه، از آزمون پاپ اسمیر و نحوه صحیح انجام آن اطلاعی نداشتند. (۱۵) در مطالعه‌ای دیگر که در siriraj انجام شد و به بررسی عوامل مؤثر بر انجام پاپ اسمیر در میان پرستاران بیمارستان siriraj پرداخت، مشخص شد که ۵۰٪ پرستاران آگاهی خوب نسبت به سرطان سرویکس

داشتند (۱۶). در مطالعه‌ای که در برزیل به بررسی آگاهی، نگرش و عملکرد زنان آرژانتینی در رابطه با پاپ اسمیر پرداخت، نتایج از این قرار بود که ۴۹/۵٪ افراد از آگاهی خوب برخوردارند (۱۷). این مطالب نشان دهنده این موضوع است که میزان آگاهی جامعه مورد مطالعه بررسی حاضر نسبت به آگاهی جوامع سایر مطالعات بسیار بالاتر است و می‌تواند خود به این دلیل باشد که افراد مورد مطالعه این بررسی پرستاران و ماماها شاغل در یک مرکز آموزشی و درمانی زنان بوده است و نشان‌دهنده تأثیر مستقیم و نزدیک شغل افراد با آگاهی آنان نسبت به آزمون پاپ اسمیر است.

در مطالعه‌ای که در شهر یزد انجام شد، بین میزان آگاهی افراد و اطلاعات دموگرافیک (سن، تعداد بارداری، تعداد زایمان، شغل زن، تحصیلات زن، شغل شوهر، تحصیلات شوهر و روش پیشگیری) رابطه معنی‌داری وجود نداشت (۱۴) و حال آنکه در مطالعه حاضر مشخص شد که تفاوت آماری معنی‌داری بین نمرات آگاهی در ۲ رشته شغلی پرستار و ماما دیده می‌شود (p=0/004)؛ ولی تفاوت آماری معنی‌داری بین نمرات نگرش و عملکرد در این ۲ گروه شغلی مشاهده نشد. در مطالعه انجام شده در زاهدان، زنان طبقات پایین اجتماعی و با تحصیلات پایین به وضوح از نمره آگاهی و نگرش و عملکرد کمتری برخوردار بودند و تنها نگرش با شغل ارتباط معنی‌دار داشته است و آگاهی و عملکرد آنان با شغل ارتباط معنی‌داری نشان نداد (۱۳).

در مطالعه حاضر سطح آگاهی افراد با شغل آنان ارتباط معنی‌دار داشت که سهم این مورد با توجه به تماس بیشتر رشته مامایی با بیماری‌های دستگاه تناسلی زنان نسبت به رشته پرستاری قابل پیش بینی بود ولی سطح آگاهی افراد با سایر اطلاعات دموگرافی (سن، تاهل، سابقه اشتغال) ارتباط آماری معنی‌داری را نشان نداد.

در مطالعه حاضر مشخص شد که ۸۳/۸٪ از جامعه نگرش خوب (۲۵-۱۷ امتیاز) دارند و این در حالی است که این مقدار از سایر مطالعات ارزیابی شده بالاتر است. البته به جز

مطالعه انجام شده در بیمارستان siriraj که در آن جامعه، ۸۹/۷٪ افرادی که پاپ اسمیر را انجام داده بودند و ۹۱/۹٪ افرادی که این آزمون را انجام نداده بودند، نگرش خوب داشتند (۱۵). همچنین در مطالعه حاضر ارتباط معنی‌داری بین نگرش با شغل، سن، وضعیت تأهل فرد و مدت اشتغال دیده نمی‌شود.

با توجه به اینکه با افزایش سابقه کاری، امکان برخورد با بیماران مختلف و دوره‌های آموزشی افزایش می‌یابد توقع داریم که سطح آگاهی و نگرش پرستاران و ماماها با افزایش سابقه کار بهتر شود ولی از نظر آماری در مطالعه حاضر هیچ‌گونه ارتباطی بین آگاهی و نگرش و سابقه کار وجود نداشت و گویای این مطلب است که پرستار و مامایی که تازه شروع به کار کرده پس از گذشت چندین سال فعالیت در این رشته باز هم آگاهی و نگرششان نسبت به انجام پاپ اسمیر تغییری نخواهد داشت. بنابراین توصیه می‌شود که با توجه به ناکافی بودن و عدم کارآمدی برنامه آموزشی طی مدت اشتغال، این برنامه‌ها به صورت مداوم و منظم برای ارتقای آگاهی، نگرش و عملکرد افراد برگزار شود.

با توجه به فرهنگ و آیین و سنن جامعه مورد نظر مطالعه حاضر، افرادی که هنوز ازدواج نکرده‌اند قادر به انجام پاپ اسمیر نبودند. بنابراین محققان حاضر نیز این عملکرد را فقط در افراد متأهل بررسی نموده و نتایج نشان داد که میزان عملکرد در این مطالعه در افراد متأهل ۴۲/۹٪ است که نسبت به مطالعه‌ای که در برزیل روی زنان آرژانتینی صورت گرفته بود ۳۰/۵٪ بیشتر است (۱۵)؛ اما نسبت به مطالعه انجام شده در siriraj که عملکرد افراد متأهل را ۶۹/۲٪ و افراد مجرد ۱۰/۳٪ را گزارش کرده کمتر است (۱۶).

مطالعه انجام شده در siriraj ارتباط معنی‌داری بین وضعیت تأهل و سن افراد و عملکرد آنان را نشان داد (۶۵) ($P < 0/01$) ولی در مطالعه حاضر، عملکرد جامعه با شغل، سن و مدت اشتغال ارتباط معنی‌داری را نشان نداد. در مطالعه انجام شده در یزد، عملکرد زنان ۲۹/۳٪ گزارش شده (۱۴) و در مطالعه زاهدان نتایج گویای این بود که ۳۷/۵٪ جامعه مورد مطالعه

دارای عملکرد ضعیف، ۵۲/۳٪ از عملکرد متوسط و ۱۰/۲٪ از عملکرد ظاهراً خوب برخوردارند و همچنین بین مشخصات فردی از قبیل سن ($P < 0/0001$)، قومیت ($P < 0/0001$) و طبقه اجتماعی ($P < 0/00001$) با عملکرد فرد ارتباط معنی‌داری مشاهده شد ولی افراد از نظر شغل و نحوه عملکرد تفاوت معنی‌داری نداشتند (۱۲). بنابراین مطالعه حاضر نشان می‌دهد که مدت اشتغال پرستاران و ماماها جامعه مورد مطالعه شغل آنان و نیز سنشان تأثیری در عملکرد ایشان نداشته و باز بیانگر از این موضوع است که باید برنامه‌های آموزشی مدون بیشتری برای پرسنل اجرا شود.

میزان آگاهی و نگرش عملکرد جامعه مورد مطالعه حاضر در مقایسه با سایر مطالعاتی که در این بررسی ارزیابی شدند، از میزان بالاتری برخوردار بوده است، به جز مطالعه انجام شده در siriraj که روی ۴۰۰ پرستار آن بیمارستان انجام شد و نتیجه به این قرار بود که ۵۰٪ از پرستاران آگاهی خوبی از سرطان سرویکس داشتند و نگرش ۸۹/۷٪ خوب و عملکرد افراد مجرد ۱۰/۳٪ و افراد متأهل ۶۹/۲٪ گزارش شد (۱۶). یعنی در siriraj جامعه مورد مطالعه با توجه به آگاهی کمتر نسبت به جامعه مورد مطالعه حاضر دانش و عملکرد بهتری از خود نشان داده‌اند؛ این مطلب که بین وضعیت تأهل و سن افراد و عملکرد آنان ارتباط معنی‌داری وجود داشت ($P < 0/01$)، بیانگر این نکته است که در بیمارستان siriraj با گذشت سن پرستاران و متأهل شدنشان، دانش و عملکرد آنان نسبت به آزمون پاپ اسمیر افزایش یافته است (۱۶) و حال آنکه در مطالعه حاضر چنین تغییری وجود ندارد و عملکرد پرستاران و ماماها با سن، شغل و وضعیت تأهل ارتباط معنی‌داری از خود نشان نداده است.

با وجود آنکه این دو قشر جزء فعال‌ترین پرسنل بهداشتی جامعه هستند ولی ۴۷/۶٪ از آنان علت انجام نامنظم آزمون پاپ اسمیر را نداشتن وقت و فرصت کافی عنوان نمودند. بنابراین باید با برنامه‌ریزی دقیق و دوره‌ای زمان مناسبی به افراد داده‌شود تا بتوانند جهت حفظ سلامتی خود اقدام نمایند. از بین شرکت کنندگان در آزمون فوق ۱۴/۳٪ علت انجام

دنبال خواهد داشت ولی با وجود آنکه در مطالعه حاضر نمره آگاهی و نگرش پرستاران و ماماها، خوب گزارش شده بود، افراد متأهل فقط ۴۲/۷٪ عملکرد مناسب از خود نشان دادند. بنابراین به کاربردن شیوه‌های کاربردی از طریق ارائه خدمات بهداشتی از طرف مراکز بهداشت به شرط انجام پاپ اسمیر، آموزش مداوم ضمن خدمت، آموزش توسط کلینیک‌های تنظیم خانواده و توسط متخصصین محترم زنان برای تبیین اهمیت و نقش پاپ اسمیر برای بالا بردن سطوح عملکرد زنان، به ویژه پرستاران و ماماها ضروری است. زیرا برخورد صحیح در انجام این آزمون و دانستن اهمیت آن توسط این دو قشر، می‌تواند در هدایت صحیح بیماران، به سمت انجام پاپ اسمیر مؤثر باشد.

تشکر و قدردانی: بدینوسیله از همکاری صمیمانه خانم دکتر عاطفه قنبری و خانم دکتر زهرا عطرکار روشن تشکر و قدردانی می‌شود.

پاپ اسمیر را توصیه پزشک و همکاران بیان نمودند و ۱۴/۳٪ علت را بیماری ذکر کردند. بنابراین لازم به نظر می‌رسد که کلاس‌های آموزشی ویژه‌ای برای ارتقای دانش و عملکرد افراد و همچنین اصلاح نگرش آنان برگزار شود.

اینکه در جامعه مورد مطالعه حاضر فقط ۴۱/۳٪ با خجالت‌آور بودن انجام آزمون پاپ اسمیر توسط همکار خود مخالف هستند و ۳۳/۷٪ انجام آزمون را به دلیل پوزیشن انجام آن ناخوشایند می‌دانند، نشان‌دهنده این مطلب است که این افراد با وجود آنکه سطح آگاهی خوبی از خود نشان داده‌اند ولی هنوز به اهمیت و تأثیر این آزمون در غربالگری و کاهش مرگ و میز ناشی از سرطان پی نبرده‌اند. غربالگری یکی از راه‌های پیشگیری است که در تشخیص زودرس و درمان به موقع سرطان دهانه رحم، نقش کلیدی دارد. هر چه سطوح آگاهی گروه هدف در جامعه بالاتر باشد و نگرش مثبت آن‌ها در این زمینه تقویت شده باشد، مسلماً عملکرد بهتری را به

منابع

1. Benntt VR, Myles MF. Abnormalities of Early Pregnancy Myles Textbook for Midwives. 13 th ed. Published 2000: Elsevier Australia.
2. Gholamali D. A Message for Women as A Rescue of Cervical Cancer Prevalence. 1st Edition. Tehran; Azadeh Publisher, 1983. [Text in Persian]
3. Ferlay JBF, Pisani P, Parkin D. Cancer incidence, mortality and prevalence worldwide. 2001 Lyon, France 7.
4. Mahlck CG, Jonsson H, Lenner P. Pap Smear Screening and Changes in Cervical Cancer Mortality in Sweden. Int J Gynaecol Obstet 1994; 44: 267-272.
5. Morris M, Tortollero-Luna G, Malpica A, Et Al. Cervical Intraepithelial Neoplasia and Cervical Cancer. Obstet Gynecol Clin North Am 1996; 23: 347-410.
6. Elovainio L, Nieminen P, Miller AB. Impact of Cancer Screening On Women's Health. Int J Gynaecol Obstet 1997; 58 137-147.
7. Kaveh Tabatabaee M. Survey Knowledge, Attitudes and Practice Related to Papanicolaou Smear Test and Cervix Cancer among Gonabad Personnel Remedial and Hygienic Center. Gonabad Journal of Medical Sciences 1999; 47 54 [Text in Persian].
8. WHO. Pap Cytology Screening: Most of The Benefits Reaped Press Release. Geneva, WHO. 1995: 1-3.
9. Hatch KD, Berek JS. Cervical and Vaginal Cancer. Berek & Novak's Gynecology. 14th edition. Philadelphia; Lippincott Williams and Wilkins, 2007; 1403-1450.
10. Mutyaba T, Mmiro F A, Weiderpass E. Knowledge, Attitudes And Practices On Cervical Cancer Screening Among The Medical Workers of Mulago Hospital, Uganda. BMC Medical Education 2006; 6:13.
11. Syed Faizan A, Samia Ayub, Nauman Fazal Manzoor, Sidra Azim, Muneza Afif, Nida Akhtar, et al. Knowledge and Awareness about Cervical Cancer and Its Prevention amongst Interns and Nursing Staff in Tertiary Care Hospitals in Karachi, Pakistan. PLoS One. 2010 Jun 10; 5(6):e11059.
12. Khojasteh F. Knowledge, attitude and practice of women referred to health centers in Zahedan about Pap smear and cervical cancer. Two Monthly Journal of Medical Sciences University Joundishapour. 2004; 1-9.
13. Baghianee Moghadam M H. Survey Knowledge, attitudes and practice of married women 15 to 49 years in Yazad about Pap smear test in 2001. Journal of Mazandaran University of Medical Sciences 2001; 85-79. [Text in Persian]
14. Yakh Foroshha A, Solhi M, Ebadi Fardazar F. Effects of education via health belief model on

knowledge and attitude hygienic liaisons about Pap smear test in Ghazvin city central. Nursing and Midwifery Quarterly Shaheed Beheshti University of Medical Sciences 2008; 25-30 [Text in Persion]

15. Attasi S, Attaya L, Rungsan C, Sahaphol A. Factors Affecting the Utilization of Pap Smear

Screening Program among Nurses in the Department of Medicine, Siriraj Hospital. Siriraj Med J, 2006; 58(9).

16. Carmen J, Elisabete P, Rosane H. Knowledge, attitudes and practice related to Papanicolaou smear test among Argentina's women. Rev Saude Publica 2005; 39(2):270-6.

Survey the Knowledge, Attitude and Practice on Popsmeat in Nurses and Midwives

Esmailpour N.(MD)¹- Mirblouk F.(MD)¹- Shodjaei Tehrani H.(M Ph)¹- Poorseyad Reza A. (MD)¹-
Dalil Heirati S.F.(BS)¹

*Corresponding Address: Reproductive Health Research centre, Al-Zahra Hospital, Guilan university of Medical Sciences, Rasht, Guilan, IRAN.

E-mail: n_esmailpour_md@yahoo.com

Received: 30 May/2010 Accepted: 22 Aug/2010

Abstract

Introduction: Despite the easy of detection of cervical cancers in the pre-cancer stage, it is still one of the most common cancers in Iran and the world. The responsibility of women's education about this safe and unexpositive screening test is for nurses and midwives.

Objective: Survey the knowledge, attitude and practice on Popsmeat in nurses and midwives in Alzahra Maternity Hospital.

Materials and Methods: In this cross-sectional study, 80 Nurses and midwives of Alzahra maternity Hospital were studied. Data collection tool was a questionnaire designed in 5 section to determined their knowledge, attitude and practice. Chi- square, Maun- Whitney – U, Fisher's exact test, Kruskal-wallis and T – student test SPSS ver14 were used for statical analysis.

Results: Knowledge of 91.3 % of participations was scored as "Good" and it was significantly different between nurses and midwives. 83.8% of them has "positive" attitude toward the test. There was no significant relationship between attitude, age, duration of occupation and marital status of two groups. Nurses and midwives were matched in terms of age; marital status and duration of occupation.42/9 % were remarked to have "good practice.

Conclusion: With regard to Knowledge role of nurses and midwives in performing papsmeat screening test it is necessary to improvement their education and compare their attitude and practice.

Key words: Health Knowledge, Attitudes, Practice/ Nurses/ Vaginal Smears

Journal of Guilan University of Medical Sciences, No: 77, Pages: 81-88